Aleg. 407

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm po przeprowadzonej rozprawie nad budżetem funduszu krajowego na rok 1905 między innemi następujące uchwały:

1. Sejm wzywa Wydział krajowy do podjęcia kroków u c. k. rządu celem zapewnienia nowych dochodów dla skarbu krajowego.

2 Przedewszystkiem zaś poleca Wydziałowi krajowemu, by bezzwłocznie rozpoczął rokowania z c. k. rządem co do sposobu zabezpieczenia krajowi, względnie miastom, po roku 1910 dziś płynącego dochodu z prawa wyłączności wyszynku t. j. propinacyjnego i by o wyniku tych rokowań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

3. Zarazem poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby poczynił badania, jaki sposób zabezpieczenia dochodów z propinacyi na rzecz kraju, rokowałby największą wydatność tego źródła funduszów krajowych, a najmniejsze niebezpieczeństwo dla utrzymania i postępu trzeźwości wśród społeczeństwa, a w szczególności, czy wyłączne prawo wyszynku, wykonywane w bezpośrednim zarządzie kraju, nie byłoby najwłaściwszym sposobem. O badaniach tych zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi, z ewentualnem przedstawieniem konkretnych wniosków.

Z wykonania tych uchwał zdaje Wydział krajowy sprawę, jak następuje:

Kwestya zdobycia u rządu nowych źródeł dochodu dla skarbu krajowego — o czem wspomina uchwała Wysokiego Sejmu pod 1. — nie jest wyłącznie sprawą naszą, jest ona wspólną wszystkim bez wyjątku 16 krajom, wchodzącym w skład monarchii i nie mniej, niż u nas, piekącą. Rosnące z roku na rok wydatki krajowe nie mające prawie innego pokrycia prócz dochodu z dodatków do podatków bezpośrednich sprawiły, że stopa dodatku krajowego w niektórych krajach, wśród których Galicya zajmuje poczestne miejsce, dosięgła granicy, poza którą iść nie można, jeżeli się nie chce z jednej strony narazić jednostek na ekonomiczny upadek, a z drugiej strony wyczerpać siłę podatkową kraju. Że zaś tempo wzrostu wydatków można zwolnić, samego jednak wzrostu powstrzymać nie podobna bez narażenia żywotnych interesów kraju na szkodę, przeto myśl domagania się u rządu uprzystępnienia innych jeszcze źródeł dochodów dla funduszów krajowych stała się ogólną i znalazła wyraz w odpowiednich uchwałach znacznej części Sejmów.

Wydział krajowy morawski biorąc z tego asumpt, zaproponował Wydziałom krajowym reszty krajów, podjęcie wspólnej w tym kierunku akcyi, celem wywarcia tem skuteczniejszego na rząd nacisku. Skutkiem tej propozycyi, przyjętej przez wszystkie bez wyjątku Wydziały krajowe, odbyła się w dniach 16., 17. i 18 lutego b. r. we Wiedniu konferencya delegatów Wydziałów krajowych w obecności delegatów Ministerstwa skarbu i Ministerstwa spraw wewnętrznych, celem omówienia finan-

sowego położenia funduszów krajowych i obmyślenia sposobów, dążących do sanacyi finansów krajowych.

Nie wdając się w bliższą ocenę projektów, które się w toku obrad wyłoniły — uczyni to bowiem specyalna komisya, złożona z delegatów Wydziałów krajowych, która zarazem na konferencyi, naznaczonej bezpośrednio po zamknięciu obecnej sesyi Sejmów krajowych, ma przedstawić konkretne wnioski — Wydział krajowy stwierdza tylko, że c. k. rząd, reprezentowany przez swych delegatów na tych zebraniach doszedł niewątpliwie do przekonania, że finansowe położenie krajów jest poważne i że poprawa w tym kierunku jest nie tylko wskazaną, ale i niezbędną.

Niezależnie od udziału w tych obradach rozpoczął Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu przytoczonej pod 2. — rokowania z rządem celem zapewnienia skarbowi krajowemu po roku 1910 dochodu, płynącego dziś z prawa propinacyi.

Punkt wyjścia tych rokowań stanowił nieunikniony wzrost wydatków funduszu krajowego, wzmagający się mimo nader przezornego budżetowania od 7 lat o przeciętnie 1·5 miliona rocznie, a dalej wykazanie, że wzrost ten w najbliższych latach nie tylko nie może zmaleć, ale się musi zwiększyć, jeżeli kraj ma spełnić te wszystkie zadania, jakie już spełnić był powinien, a których dotąd spełnić nie mógł jedynie z braku odpowiednich środków.

Rezultatem rokowań, prowadzonych ustnie i pisemnie w ciągłem porozumieniu z c. k. Namiestnikiem, było oświadczenie c. k. rządu, złożone w piśmie z drugiej połowy sierpnia b. r., w którem c. k. rząd skłania się do zapewnienia funduszowi krajowemu dochodu z propinacyi pochodzącego przez przyznanie mu prawa poboru krajowych opłat szynkarskich, przewidzianego §. 46. ustawy krajowej o zniesieniu prawa propinacyi z dnia 22. kwietnia 1889.

Na podstawie mozolnych obliczeń, prowadzonych z pospiechem ze względu na krótki przeciąg czasu, dzielący tę porę od dnia zebrania się Wysokiego Sejmu, doszedł Wydział krajowy do przekonania, że zaprowadzenie opłat szynkarskich choćby możliwie wysokich zapewni tylko część dochodów, jakie prawo propinacyi niesie, że zatem tą drogą nigdy się nie osiągnie pełnego dochodu, jakiby z tego źródła mieć można, a nadto, że przez zaprowadzenie samych tylko opłat nie osiągnie się głównego celu akcyi t. j. zabezpieczenia funduszowi krajowemu na szereg następnych lat takich dochodów, któreby nie zmuszały do podwyższania dodatków, lub do zaciągania pożyczek, lub wreszcie do zamykania budżetu niedoborem.

Wydział krajowy uznał, że środkiem prowadzącym do tego celu byłoby obok zaprowadzenia opłat szynkarskich na rzecz kraju podwyższenie pobieranej dziś opłaty konsumcyjnej od piwa, i takie też żądanie wobec c. k. rządu postawił, określając przy tem, że wedle ściśle przeprowadzonego przezeń rachunku minimum podwyższenia wynosić powinno 6 K 30 g, to znaczy, że w miejsce obecnie pobieranej opłaty po 1 K 70 g z hektolitra należałoby pobierać po 8 K.

Pragnąc usilnie sprawę całą przed zebraniem się Wysokiego Sejmu stanowczo załatwić, zaproponował zarazem Wydział krajowy, aby c. k. rząd przez wzgląd na krótki termin zwołał konferencyę do Wiednia, na którejby można było rzecz całą ponownie omówić, różnice zapatrywań wyrównać i do definitywnego rezultatu dojść.

Przychylając się do tej propozycyi, zwołał J. E p. Minister skarbu konferencyę w tej sprawie na 12. września b. r., w której imieniem Wydziału krajowego uczestniczył Marszałek krajowy. Po dwudniowych rozprawach nastąpiło zupełne porozumienie we wszystkich punktach, a wynikiem tego porozumienia jest projekt ustawy, który Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada.

Zasadnicze postanowienia tego projektu mieszczą się w artykułach I., II. i III., a obejmują:

1. Postanowienie, przedłużające moc obowiązującą ustawy o poborze opłaty od piwa do 31. grudnia 1920, a nadto uprawniające do poboru tej opłaty z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi, t. j. począwszy od 1. stycznia 1911 w wysokości 8 koron z hektolitra z tem jednakowoż ograniczeniem, że opłata od piwa, skonsumowanego w obrębie Lwowa i Krakowa ma pozostać niezmienioną, t. j. wynosić nadal 1 K 70 gr. z hektolitra.

Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę, że moc obowiązująca obecnej ustawy o poborze opłaty piwnej gaśnie już 31. grudnia 1909, a więc na rok

przed wygaśnięciem prawa propinacyi, że tedy projektowaną ustawą przedłużono jej czas trwania najpierw o rok przy zatrzymaniu dotychczasowej stopy, a następnie na lat 10 przy podwyższeniu stopy z 1 K 70 gr. na 8 K. Jednakowoż we Lwowie i Krakowie stopa opłaty od piwa w tych miastach skonsumowanego pozostanie i po roku 1910 niezmienioną, wynosić będzie zatem jak dotąd 1 kor. 70 gr. z hektolitra.

Wydział krajowy uważał ten wyjątek za słuszny i za konieczny, mając na uwadze najpierw ten wzgląd, że już obecnie w tych dwóch miastach, jako zamkniętych, piwo jest dość znacznie obciążone, że zatem przez dodatkowe obciążenie go po roku 1910 sześciu kor. i 30 gr. stałoby się, iż, gdy w całym kraju wskutek zniesienia znacznego ciężaru propinacyjnego i zastąpienia go tylko zwiększoną opłatą krajową o 6 K 30 gr., piwo byłoby stosunkowo niezbyt znacznie obciążone, we Lwowie i w Krakowie ciężar ten wyraziłby się prawie 17 K z hektolitra, a tem samem odbiłby się zbyt dotkliwie na konsumcyi. Powtóre kierował przytem Wydziałem krajowym także wzgląd na potrzeby tych stołecznych miast, a tem samem na konieczność pozostawienia im tego źródła dochodu bez znacznego obciążenia, o ileby uznały, że mogą stąd zaczerpnąć przez odpowiednie podwyższenie opłaty komunalnej.

Co do efektu finansowego, jaki ta opłata w przyszłości dać może, to przedstawia on się w przybliżeniu następująco:

Wedle dat, zamieszczonych w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniu o poborze opłaty od piwa w r. 1904, wymierzono w tym roku opłatę od okrągło 1,170.000 hl., to znaczy, że tyle piwa po uwzględnieniu już 8 prc. na zanik, przyznanych ustawowo browarom od produkcyi, skonsumowano w Galicyi, a z tego okrągło 150.000 hl we Lwowie i Krakowie. Biorąc te same cyfry za podstawę obrachunku w r. 1911, otrzymamy, że zwiększony dochód z tej opłaty ponad dzisiejszy stan wyniesie:

(1.170.000 — 150.000) × 6·30 = 1,020.000 × 6·30 = **6,426.000 K.**

Przy końcu artykułu II. mieści się postanowienie co do ewentualnego zniżenia tej opłaty. Ma ono nastąpić, gdy cały dochód z tego źródła, t. j. licząc po 8 kor. z hektolitra przeniesie 10 milionów kor. rocznie. Wedle powyższego obliczenia dochód ten wyniesie w r. 1911 z podwyższenia . . 6,426.000 K
a z zatrzymanej stopy 1 K 70 gr. okrągło . . . . . 2,000.000 „
razem . . 8,426.000 K.

Będzie zatem dochód ten mógł wedle dosłownego brzmienia ustawy wzmagać się jeszcze aż do kwoty 1,600.000 K, nimby miała nastąpić redukcya stopy, czyli wyrażając to ilością konsumcyi, musiałaby konsumcya wzrość o przeszło 200.000 hl.

Wydział krajowy proponując podwyższenie opłaty od piwa do 8 K, brał pod rozwagę, czy i o ile podwyższenie to nie wpłynie ujemnie na rozwój przemysłu browarnianego w kraju. Mając jednak na uwadze z jednej strony, że projektowana ustawa wejdzie w życie dopiero po wygaśnięciu prawa propinacyi a z drugiej strony bardzo niskie wymiary, oznaczone dla piwa w taryfie (§. 10. projektu ustawy), na podstawie których będą wymierzane opłaty szynkarskie, sądził Wydział krajowy, że po roku 1910 będzie piwo w wyszynku mniej obciążone, niż jest dzisiaj, że tem samem proponowana ustawa w porównaniu do stanu dzisiejszego umożliwi niewątpliwie wzrost konsumcyi piwa i wcale nie wpłynie ujemnie na rozwój przemysłu browarnianego w kraju.

2. Drugie zasadnicze postanowienie obejmuje art I, a dotyczy zaprowadzenia na rzecz funduszu krajowego opłat szynkarskich z chwilą wygaśnięcia prawa propinacyi. Opłaty te będą pobierane w całym kraju, z wyjątkiem Lwowa i Krakowa, do których to miast nie stosowała się ustawa propinacyjna z 30. grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877.

Dochód z tych opłat przynieść musi rocznie najmniej **7,000.000 K.**

Sposób wymiaru tych opłat, ich poboru i t. p. unormowany jest w 21 paragrafach, które Wydział krajowy omawia poniżej.

3. Ostatnie zasadnicze postanowienie mieści się w art. III. Stanowi ono, że fundusz krajowy z opłat uzyskanych z tych dwóch źródeł wydzielać będzie corocznie po ustaniu prawa propinacyi $1^1/_2$ miliona koron i rozdzielać je między **37 miast**, wykonujących na swych obszarach wyłączne prawo propinacyi do roku 1910, wedle klucza, który Wysoki Sejm osobną ustawą ustanowi.

*

Aleg. Miasta te mają obecnie — jak załączone ·/ zestawienie wykazuje — z propinacyi i z opłat komunalnych rocznie 3,804.734 K. Wobec tego, że tylko niektóre miasta oddzielnie budżetują dochód z propinacyi, a oddzielnie z opłat, przeważna zaś część i w budżetach i w zamknięciach wykazuje dochód z obu tych źródeł sumarycznie, nie da się dokładnie oznaczyć, jaki jest wogóle stosunek między dochodem z prawa propinacyi, a dochodem z opłat komunalnych.

Chcąc mieć jednak jakąś podstawę do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosków, przyjął Wydział krajowy, że połowa t. j. 1,902.367 koron przypada na dochód z propinacyi, a druga połowa tworzy dochód z opłat komunalnych z całą świadomością, iż ten cyfrowy stosunek tak w całości, a w szczególności w pojedynczych gminach może nie odpowiadać rzeczywistości.

Z mocy ustaw o zniesieniu propinacyi z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i z dnia 22. kwietnia 1889 Dz u. kr Nr. 30 tworzą się dla tych miast osobne fundusze propinacyjne pod zarządem Wydziału krajowego, które im po myśli §. 45 ostatnio powołanej ustawy po zgaśnięciu prawa propinacyi, zatem z końcem roku 1910 jako majątek zakładowy na własność oddane zostaną.

Fundusze te wynoszą obecnie wedle zamknięcia rachunków za rok 1904 łączną kwotę 8,145.954 koron (uwidocznioną w kolumnie 3. załączonego wykazu), a wyniosą z końcem roku 1910 wedle rachunku prawdopodobieństwa kwotę 11,699.880 K (uwidocznioną w kolumnie 4. wykazu).

Kapitały te oddane miastom z początkiem roku 1911 jako majątek zakładowy dadzą im przy 4% rocznie 467.995 K.

Skutkiem tego zaś wykazany wyżej ubytek w dochodach tych miast przez zgaśnięcie prawa propinacyi zmniejszy się do kwoty 1,902 367 — 467.995 = 1,434.372 K.

Jakkolwiek miasta te nie mają i nie mogą mieć żadnego tytułu prawnego do jakiegokolwiek odszkodowania, to jednak Wydział krajowy, licząc się z ich potrzebami i zadaniami, jakie mają do spełnienia, a nadto mając na uwadze ten wzgląd, że tak nagły ubytek znacznego bądźcobądź dochodu zwichnąłby zupełnie ich równowagę budżetową, nader trudną do przywrócenia bez nadmiernego obciążenia opodatkowanych, mając wreszcie w przytoczonej na wstępie uchwale Wysokiego Sejmu wskazówkę co do intencyi Wysokiej Izby, postanowił przed Wysokim Sejmem wystąpić z wnioskiem, który jest zawarty w artykule III. projektowanej ustawy.

Sprawę rozdziału tej kwoty pozostawia Wydział krajowy do chwili, gdy po myśli powołanego wyżej artykułu przedłoży Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o ustaleniu klucza rozdziałowego.

Sposób wymiaru i poboru opłaty od piwa z chwilą podniesienia jej do 8 K z hektolitra pozostanie takim, jakim jest obecnie przy stopie 1 K 70 g. Drobną różnicę sprawi tylko oddzielne traktowanie piwa, konsumowanego we Lwowie i Krakowie; metoda w postępowaniu pozostanie tedy niezmienioną, a że o niej Wydział krajowy miał już sposobność zdać szczegółowo Wysokiemu Sejmowi sprawę w roku 1903, t. j. w chwili zaprowadzenia tej opłaty, przeto obecnie przedmiotu tego już nie ponawia.

Natomiast sprawa wymiaru i poboru opłat szynkarskich, wprowadzona w tej formie po raz pierwszy nie tylko w Galicyi ale w ogóle w Austro-Węgrzech, wymaga bliższego wyjaśnienia.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że projektowane opłaty mają być nałożone nie tylko na wyszynk i drobną sprzedaż, ale także i na handel detailiczny, a dalej nie tylko na wyszynk, drobną sprzedaż i handel detailiczny napojami tak zwanymi propinacyjnymi, ale także na wyszynk, drobną sprzedaż i handel detailiczny winem, półwinem, sztucznem winem i winem owocowem, że tedy obejmą szerszy teren, aniżeli prawo propinacyi.

Dla wymiaru opłaty utworzone być mają komisye szacunkowe po jednej dla każdego powiatu politycznego w siedzibie starostwa, złożone z 4 członków i każdoczesnego starosty lub jego zastępcy jako przewodniczącego. Z pomiędzy członków dwóch wyznacza Namiestnik, a dwóch Wydział krajowy.

Wymiaru dokonuje komisya corocznie, a podstawę do tego stanowi zgłoszenie, jakie każdy szynkarz, każdy trudniący się drobną sprzedażą lub handlem detailicznym wymienionymi trunkami corocznie w oznaczonym terminie w starostwie

ustnie lub pisemnie pod grzywną złożyć ma, podając prócz nazwiska, położenie lokalu, ilości zatrudnionego personalu, także zbyt napojów w ciągu ubiegłego roku według poszczególnych gatunków.

Przed przystąpieniem do wymiaru bada komisya nadeszłe zgłoszenia w razie potrzeby przy pomocy rzeczoznawców, uzupełnia je lub prostuje za równoczesnem zawiadomieniem o tem strony, a następnie dopiero wymierza opłatę na podstawie stwierdzonego obrotu napojami w ubiegłym roku z zastosowaniem taryfy, którą szczegółowo podaje §. 10. Przy stosowaniu taryfy mają komisye szczególną zwracać uwagę na te okoliczności, które wpływają na rentowność.

Taryfa zaś tak jest skonstruowaną, że umożliwia komisyom sprawiedliwe, uwzględniające wszelkie okoliczności ocenienie, a tem samem oznaczenie opłaty. Odstęp bowiem między najniższą a najwyższą kwotą, jaką komisya może mnożyć roczny obrót w każdym gatunku napoju, by dojść do cyfry opłacić się mającego podatku, jest tak znaczny, że dozwala na najdalej idące różniczkowanie. Zresztą konsekwencye z zastosowania taryfy mogą komisye wyrównywać przez to, że przy stwierdzaniu obrotu napojami nie są niczem związane.

Taryfa na piwo jest może za niską i za mało szeroką; Wydział krajowy musiał się jednak liczyć ze stanowczem zdaniem c. k. rządu, który uważał proponowaną taryfę za maksymalną, gdyż na piwo nałożoną będzie opłata 8 K od hektolitra, co dostatecznie uzasadnia niskie wymiary w taryfie dla piwa.

Skoro komisye wymiarów dokonały, przesyłają je bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu dla zbadania, czy suma wszystkich w całym kraju oznaczonych wymiarów daje ustawowe *minimum*, t. j. 7,000.000 K. Jeżeli tak jest, natenczas przypisuje Wydział krajowy oznaczone wymiary poszczególnym kontrybuentom tytułem opłaty, którą w 4 ratach kwartalnych pod zagrożeniem ściągnięcia w drodze politycznej egzekucyi i za ewentualną opłatą odsetek zwłoki w kasie krajowej uiścić mają.

W razie zaś, gdyby suma ta nie dosięgła kwoty 7 milonów koron, zarządzi Wydział krajowy procentowe podwyższenie wszystkich przez komisye oznaczonych wymiarów tak, aby ich suma dała 7 milionów K i tak podwyższone wymiary przypisuje stronom tytułem opłaty.

Obok komisyj szacunkowych ma być utworzoną komisya apelacyjna, złożona pod przewodnictwem Marszałka krajowego lub jego zastępcy z 10 członków. Czterech z pomiędzy tych członków wyznacza c. k. Namiestnik, dwóch i to sędziów Prezydent c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie, a czterech Wydział krajowy. Komisya ta rozstrzyga o wszystkich zażaleniach, jakie z mocy poszczególnych postanowień projektowanej ustawy do niej wnoszone będą.

Tak się przedstawia w głównych zarysach sposób wymiaru i sposób poboru projektowanych opłat, które zapewnią krajowi minimalny roczny dochód 7 milionów koron.

Z wygaśnięciem prawa propinacyi przestaną istnieć w kraju szynki propinacyjne, ich miejsce zajmą szynki koncesyonowane, prowadzone na mocy koncesyj, udzielanych przez władze przemysłowe po myśli ustawy przemysłowej, względnie ustawy z dnia 23. czerwca 1881 Dz. p. p. Nr. 62. o handlu, wyszynku i drobnej sprzedaży napojów wyskokowych.

Wydział krajowy zastanawiał się przy tej sposobności nad sprawą ograniczenia ilości szynków przynajmniej do tej normy, jaką proponuje projekt ustawy przeciw opilstwu, dotąd przez Radę państwa niezałatwiony. Że jednak sprawa ta należy wyłącznie do zakresu ustawodawstwa państwowego i tem samem drogą ustawodawstwa krajowego uregulowaną być nie może, sądzi Wydział krajowy, że bez względu, czy projekt ustawy przeciw opilstwu zostanie przyjęty przez Radę państwa, należy się domagać u c. k. Rządu, aby sprawę wydawania koncesyi w Galicyi uregulował ustawą państwową przed wygaśnięciem prawa propinacyi w ten sposób, iżby z reguły przypadał jeden szynk w gminach miejskich i małomiejskich na 500 mieszkańców, a w gminach wiejskich na 800 mieszkańców. Wydział krajowy robi różnicę między szynkami w miastach i miasteczkach a wsiach, projektując dla pierwszych 1 szynk na 500, dla drugich zaś 1 na 800 mieszkańców, gdyż jest zdania, że pierwszy ma służyć nie tylko dla potrzeb ludności miejscowej, ale i zamiejscowej, przybywającej dla załatwienia swych interesów do miast i miasteczek, drugi zaś ma prawie wyłącznie zaspakajać potrzeby ludności miejscowej. W tym duchu proponuje Wydział krajowy rezolucyę pod 3.

Na zakończenie tego przedłożenia pragnie jeszcze Wydział krajowy zestawić rezultaty swych usiłowań, podjętych po myśli uchwał Wysokiego Sejmu celem wzmocnienia skarbu krajowego, dadzą one począwszy od roku 1911 rocznie:

a) Dochód z podwyższonej opłaty od piwa według obliczenia powyżej w tem przedłożeniu podanego		6,426.000 K
b) Dochód z opłat szynkarskich . . , ...		7.000.000 „
razem . .		13,426.000 K
Od tej kwoty należy odliczyć:		
a) Zasiłek dla 37 miast	1,500.000 K	
b) Koszta administracyi, które będą dość znaczne wobec całego aparatu potrzebnego do wykonania postanowień ustawy, a więc z pewnością nie mniejsze, niż koszta administracyi Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, które wynoszą	215.000 „	
c) $2^0/_0$ od dochodu brutto w kwocie 13,426.000 K na ewentualne odpisanie nieściągalnych opłat, zatem	268.500 „	1,983.500 „
pozostaje *netto* . .		11,442.500 K,

które począwszy od roku 1911 będą mogły być corocznie wstawiane w dochód budżetu funduszu krajowego.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy:

1-o przyjąć do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zaprowadzeniu krajowych opłat szynkarskich i podwyższeniu opłaty konsumcyjnej od piwa;

·/. 2-o uchwalić załączony ·/. projekt ustawy;

3-o wezwać c. k. Rząd, ażeby przed wygaśnięciem prawa propinacyi uregulował w Galicyi w drodze ustawodawstwa państwowego wydawanie koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów wyskokowych w ten sposób, by z uwzględnieniem potrzeb ludności przypadał w regule 1 szynk na 500 mieszkańców w gminach miejskich i małomiejskich, zaś na 800 mieszkańców w gminach wiejskich.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 92.161/1905.

Stan

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych.

1	2	3	4	5	6	7
Liczba porząd.	Nazwa miasta	Stan funduszu z końcem roku 1904	Przypuszczalny stan z końcem roku 1910 wedle przecięcia z ostatnich trzech lat	Preliminowany dochód na rok 1905 (1904) z prawa propinacyi	z opłat konsumcyjnych	Razem (Rubryka 5 i 6)
		K	K	K	K	K
1	Bełz	84.578	120.284	10.250	10.250	20.500
2	Bochnia . . .	226.996	364.750	103.660	21.250	124.910
3	Brody . . .	237 173	327.503	—	—	91.778
4	Dobromil . . .	82.873	116.041	19.400	10.800	30.200
5	Drohobycz . . .	687.373	992.029	60.000	90.000	150.000
6	Gródek	230.862	327.048	—	—	73.500
7	Grybów . . .	53.768	74.864	14.400	5.000	19.400
8	Jarosław . . .	345.415	484.807	106.800	106.800	213 600
9	Jaryczów . . .	41 972	57.338	—	—	8.400
10	Jasło	95.003	138.107	—	—	74.751
11	Kołomyja . . .	422.969	588.347	76.200	152.400	228.600
12	Krosno	73.853	105.113	—	—	70.701
13	Lubaczów . . .	75.736	104.122	—	—	26.000
14	Mrzygłód . . .	5.589	7.911	—	—	1.774
15	Myślenice . . .	67.784	92.318	—	—	21.556
16	Nowy Targ . .	73.608	84.096	—	—	78.104
17	Pilzno	48.753	80.529	-	—	24.000
18	Podgórze . . .	190.171	271.411	70.975	54.228	125 203
19	Przemyśl . . .	628.038	900.552	215.028	231.200	446.228
20	Rzeszów . . .	359.847	518 439	108.800	4.812	113.612
21	Sambor	326.054	519.644	86.600	22 000	108 600
22	Sanok	129.167	185.285	—	—	77.260
23	Sącz nowy . . .	227.102	314 582	—	—	171.266
24	Sącz stary . . .	79.363	116 131	—	—	35.500
25	Skawina . . .	40.829	57.491	10.000	5.036	15.036
26	Śniatyn	185.307	258.051	—	—	53.055
27	Sokal	177.205	254.641	25.000	24.000	49.000
28	Stanisławów . .	402 550	542.974	24.650	260.018	284 668
29	Starasól . . .	49.318	70.072	3.760	3.760	7.520
30	Stary Sambor . .	77 358	111.180	13.600	13.600	27.200
31	Stryj	345.145	493.189	93.238	93.238	186.476
32	Tarnopol . . .	619.457	937 553	—	—	220.500
33	Tarnów	845.806	1,208.374	194.000	162.900	356 900
34	Trembowla . . .	126.721	180.661	—	—	39.500
35	Wieliczka . . .	137.768	197.990	20.010	16.026	36.036
36	Złoczów . . .	278.398	403.342	71.100	71.100	142.200
37	Żółkiew	66.045	93.111	4.150	47 050	51.200
		8,145.954*)	11,699.880			3,804.734

*) Obliczono z opuszczeniem groszy.

Ustawa

z dnia .... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

W wykonaniu postanowienia §. 46. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. k. Nr. 30., jakoteż celem wzmocnienia skarbu krajowego, a tem samem umożliwienia krajowi spełnienia ekonomicznych i kulturalnych zadań pobierane będą od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1920, w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z wyjątkiem zamkniętych miast Lwowa i Krakowa, opłaty szynkarskie w rocznej kwocie najmniej 7,000.000 K stosownie do postanowień, zawartych w następujących §§. 1.—21.

§. 1.

Opłatę szynkarską w wymiarze, ustanowionym wedle §. 9., winny uiszczać:

1. Osoby, trudniące się wyszynkiem pędzonych napojów wyskokowych, wina, pół wina, wina sztucznego, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu, napojów miodowych lub piwa.

2. Osoby, sprzedające sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom, jednak nie do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa, pędzone napoje wyskokowe, wino, pół wino, sztuczne wino, wino owocowe, moszcz owocowy, miód lub napoje miodowe w naczyniach otwartych lub zamkniętych, lecz nie na sposób w handlu używany w ilościach poniżej 25 litrów przy wódce, a poniżej 50 litrów przy innych napojach (drobna sprzedaż).

Sprzedaż wódki w naczyniach otwartych w ilości poniżej $^1/_8$ litra, a innych wyżej wymienionych napojów w ilości poniżej 1 litra uważa się za wyszynk.

3. Osoby, sprzedające sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom (handel detailiczny):

a) napoje, wymienione pod 2. w naczyniach zamkniętych sposobem w handlu używanym w ilościach poniżej 50 litrów i

b) piwo w naczyniach zamkniętych sposobem używanym w handlu w ilościach poniżej 10 litrów.

Na obowiązek uiszczania opłaty szynkarskiej nie ma wpływu okoliczność, czy przedsiębiorstwo wykonuje się za upoważnieniem, czy też bez upoważnienia.

§. 2.

Wykonujący przedsiębiorstwo, podlegające opłacie szynkarskiej (§. 1.) winni są corocznie w czasie, który w rozporządzeniu wykonawczem oznaczonym będzie, zgłosić ustnie lub pisemnie u przynależnej władzy politycznej I. instancyi:

1. nazwisko, względnie firmę przedsiębiorcy,
2. miejsce i numer domu lokalu przedsiębiorstwa,
3. rodzaj przedsiębiorstwa,
4. ilość, rozmiary i jakość ubikacyj przemysłowych,
5. ilość personalu pomocniczego, zatrudnionego w przedsiębiorstwie, podlegającem opłacie,
6. ilość napojów, sprzedanych w ciągu poprzedniego roku kalendarzowego, podaną oddzielnie dla poszczególnych napojów i wedle rodzajów przedsiębiorstwa, oznaczonych w §. 1.

Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, wykonywano tylko przez część roku poprzedzającego, należy podać czas, przez który je w roku poprzednim wykonywano.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, otwarto dopiero w ciągu roku, należy je zgłosić najpóźniej na 3 dni przed otwarciem. W razie zaś, gdy przedsiębiorstwo, podległe zgłoszeniu, ma być tylko czasowo wykonywane, należy także podać przeciąg czasu, przez który ma to trwać.

W razie zaniechania w ciągu roku prowadzenia podlegającego opłacie przedsiębiorstwa, lub w razie zaszłej zmiany bądź w osobie przedsiębiorcy, bądź też w lokalu, należy o tem w ciągu trzech dni po zaszłym fakcie, podlegającym zgłoszeniu, donieść, jak niemniej o przejściu z jednego rodzaju przedsiębiorstwa w drugie.

§. 3.

Władza polityczna I. instancyi zarządzi wstępne zbadanie nadeszłych zgłoszeń, a w razie potrzeby uzupełni je lub sprostuje na podstawie odpowiednich dochodzeń, których wynik należy przedstawić osobom obowiązanym do uiszczania opłaty. Wymieniona władza jest także obowiązaną co do tych osób, które zaniedbały przepisanego zgłoszenia niezależnie od postępowania karnego, które ma być wdrożone (§. 20.), zbadać z urzędu okoliczności, wpływające na wymiar opłaty szynkarskiej.

§. 4.

Dla oznaczenia opłaty szynkarskiej, jaką uiszczać mają corocznie osoby do tego obowiązane, ustanowioną będzie dla każdego powiatu politycznego w siedzibie władzy politycznej I. instancyi Komisya szacunkowa, zaś dla całego obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, Komisya apelacyjna.

§. 5.

Komisya szacunkowa ma się składać: z naczelnika władzy politycznej I. instancyi lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z dwóch członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których jeden ma być wybranym na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z grona państwowych urzędników skarbowych, i z dwóch członków, wyznaczonych przez Wydział krajowy, a to jednego wyznaczonego na wniosek Rady powiatowej, a drugiego wybranego z pośród obowiązanych do uiszczania opłaty szynkarskiej danego powiatu na podstawie terna, przedłożonego przez dotyczącą Izbę handlową i przemysłową.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę, wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§. 6.

Komisya apelacyjna ma siedzibę we Lwowie i składa się: z Marszałka krajowego lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z czterech członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których dwaj mają być na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu wybrani z grona państwowych urzędników skarbowych, z dwóch członków, wyznaczonych przez Prezydenta c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie z pośród urzędników sądowych, i z czterech członków, wyznaczonych przez Wydział krajowy, z których dwaj mają być wybrani z koła obowiązanych do uiszczania opłaty szynkarskiej na podstawie terna, przedłożonego przez lwowską Izbę handlową i przemysłową w porozumieniu z resztą Izb handlowych i przemysłowych w kraju istniejących.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§. 7.

Czas urzędowania członków i zastępców Komisyj szacunkowych i Komisyi apelacyjnej trwa lat trzy. Ustępujący mogą być ponownie wyznaczeni.

W miejsce członków i zastępców, którzy przed czasem ustąpili, mają być wyznaczeni następcy na resztę okresu.

Komisye zwołuje przewodniczący w miarę zachodzącej potrzeby.

Do prawomocności uchwał Komisyi szacunkowej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej dwóch członków lub zastępców. Do prawomocności uchwał Komisyi apelacyjnej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej pięciu członków lub zastępców, a wśród nich przynajmniej jednego członka, należącego do stanu sędziowskiego.

Komisyom przysługują prawa, określone w §. 3., mogą one też powoływać do swych obrad znawców lub osoby, mogące dostarczyć wyjaśnień, które jednak w powzięciu uchwał nie biorą udziału.

Uchwały Komisyj zapadają większością głosów; przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów.

§. 8.

Przewodniczący Komisyj, członkowie i ich zastępcy winni ścisłą zachować tajemnicę o rozprawach komisyjnych, jakoteż o doszłych skutkiem tego do ich wiadomości stosunkach stron, obowiązanych do opłaty szynkarskiej.

Członkowie nienależący do stanu urzędników państwowych mają w ręce przewodniczącego złożyć przyrzeczenie w miejsce przysięgi, że obowiązku tego ściśle dopełnią.

Członkowie Komisyj i ich zastępcy, nie mieszkający w siedzibie Komisyi i nie będący urzędnikami państwowymi w czynnej służbie otrzymują z funduszu krajowego zwrot kosztów, które w rozporządzeniu wykonawczem oznaczone będą.

Do urzędników państwowych, pozostających w czynnej służbie, stosują się każdoczesne przepisy o dyetach; powstały skutkiem tego wydatek ponosi fundusz krajowy.

§. 9.

Komisya szacunkowa ma corocznie oznaczyć opłaty szynkarskie, które mają być uiszczane, z zastrzeżeniem podwyższenia mogącego nastąpić po myśli §. 11.

Oznaczenie to ma nastąpić z zastosowaniem taryfy w §. 10. zawartej na podstawie stwierdzonego w ubiegłym roku (§§. 3.

i 7. ust. 5.) odbytu napojów, podlegających opłacie szynkarskiej i z uwzględnieniem tych wszystkich okoliczności, które wpływają na rentowność przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie.

W razie jeżeli przedsiębiorstwa (rodzaju przedsiębiorstwa) nie prowadzono jeszcze przez przeciąg całego roku poprzedniego, należy spodziewany w roku wymiarowym odbyt napojów, opłacie szynkarskiej podlegających, oznaczyć drogą szacunku.

Dla przedsiębiorstw (rodzajów przedsiębiortw), które powstały dopiero w ciągu roku wymiarowego, należy oznaczyć spodziewany w pozostałej części roku odbyt napojów, podlegających opłacie szynkarskiej, drogą szacunku (wymiar dodatkowy).

Przeciw uchwale Komisyi przysługuje tak przewodniczącemu jak i członkowi Komisyi, wyznaczonemu przez Wydział krajowy na wniosek Rady powiatowej, prawo odwołania się do Komisyi apelacyjnej w ciągu 14 dni, licząc od powzięcia uchwały, na ręce władzy politycznej I. instancyi.

§. 10.

Taryfa opłat szynkarskich.

Opłata szynkarska wynosi:	od	do
1. Dla pędzonych płynów wyskokowych od hektolitra czystego alkoholu w nich zawartego:		
a) w wyszynku	K 30	K 90
b) w drobnej sprzedaży . . .	„ 20	„ 60
c) w handlu detailicznym . .	„ 12	„ 36
2. Dla wina, pół wina, sztucznego wina, wina owocowego, moszczu owocowego miodu i napojów miodowych od hektolitra:		
a) w wyszynku	„ 5	„ 15
b) w drobnej sprzedaży . . .	„ 3	„ 9
c) w handlu detailicznym . .	„ 2	„ 6
3. Dla piwa od hektolitra:		
a) w wyszynku	„ 0·40	„ 0·80
b) w handlu detailicznym . .	„ 0·20	„ 0·40

§. 11.

Operat wymiarowy z oznaczonymi na rok przedmiotowy opłatami szynkarskiemi ma być z wyjątkiem wymiarów dodatkowych (§. 9. ust. 4.) bezzwłocznie przedłożony Wydziałowi krajowemu. Jeżeli się okaże, że suma oznaczonych opłat szynkarskich z całego obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, bez wliczenia dodatkowych wymiarów dosięga kwoty 7,000.000 K albo ją przenosi, w takim razie kwoty, oznaczone przez Komisye, stanowią zarazem wysokość opłat szynkarskich, jakie poszczególnym stronom do uiszczenia przypisane być mają. Jeżeli zaś suma ta nie dosięga kwoty 7,000.000 K, nastąpi stosunkowe podwyższenie wszystkich przez Komisye oznaczonych kwot, a podwyższone w ten sposób kwoty stanowią wysokość opłat szynkarskich, jakie stronom do uiszczenia przypisane być mają.

Nakazy płatnicze wystawia Wydział krajowy.

§. 12.

Przeciw nakazowi płatniczemu może strona wnieść odwołanie do Komisyi apelacyjnej. Odwołanie to ma być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia nakazu, na ręce władzy politycznej I. instancyi.

Odwołanie, wniesione na podstawie §. 9. i na podstawie powyższego ustępu, ma władza polityczna I. instancyi przesłać Wydziałowi krajowemu, który je przedłoży Komisyi apelacyjnej.

Odwołania nie mają mocy powstrzymującej co do uiszczenia przypisanej opłaty szynkarskiej i co do jej ściągania.

§. 13.

Opłatę szynkarską należy uiszczać w ratach kwartalnych w dniu 1. lutego, 1. maja, 1. sierpnia i 1. listopada każdego roku. Wpłaty należy uskuteczniać w kasie krajowej; bliższe szczegóły określi rozporządzenie wykonawcze.

W pierwszym roku obowiązywania niniejszej ustawy będą terminy płatności podane w nakazie płatniczym.

W następnych latach winny osoby, obowiązane do uiszczania opłaty, nie mające jeszcze nakazu płatniczego na rok przedmiotowy w terminie płatności pierwszej raty, uiścić opłatę szynkarską według zeszłorocznego przypisu, z zastrzeżeniem rozliczenia się w właściwym czasie.

§. 14.

W razie zaniechania w ciągu roku wykonywania przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie szynkarskiej, należy opłatę w odpowiednim stosunku odpisać, jeżeli o zaniechaniu przedsiębiorstwa w właściwym czasie doniesiono.

Jeżeli w ciągu roku zaszła zmiana w osobie przedsiębiorcy bez równoczesnej zmiany rodzaju przedsiębiorstwa, opłata szynkarska, wymierzona poprzednikowi, przechodzi na następcę.

Przyrost i ubytek w opłatach szynkarskich, zaszłe w ciągu roku przedmiotowego a spowodowane czy to np. otwarciem w ciągu roku nowych przedsiębiorstw, czy też podwyższeniem lub zniżeniem opłat, zarządzonem na skutek odwołania, nie wpływają wcale na obliczenie i ewentualne podwyższenie opłat szynkarskich, dokonane po myśli §. 11.

§. 15.

Od opłat szynkarskich, nieuiszczonych w ciągu 14 dni po upływie terminu zapadłości, pobierane będą — o ile zaległość w opłacie przenosi 50 K – procenta zwłoki po 1·3 h za każde 100 K i za każdy dzień licząc od dnia następującego po terminie zapadłości aż do dnia uiszczenia zaległości.

§. 16.

Zaległe opłaty szynkarskie i procenta zwłoki należy ściągać w sposób, przepisany dla ściągania zaległych podatków państwowych.

§. 17.

Prawo wymiaru opłaty szynkarskiej po myśli niniejszej ustawy przedawnia się po upływie trzech lat, licząc od końca tego roku, w którym strona uczyniła zadość obowiązkowi zgłoszenia przedsiębiorstwa tej opłacie podlegającego. Każda czynność urzędowa, podjęta w celu wymiaru i podana do wiadomości strony, przerywa przedawnienie.

Prawo żądania zapadłych opłat szynkarskich przedawnia się w sześć lat od dnia płatności.

§. 18.

Dla zbadania faktów, ważnych przy wymierzaniu opłaty szynkarskiej, uprawnione są organa urzędowe na mocy pisemnego upoważnienia przewodniczącego Komisyi szacunkowej zwiedzać w czasie ruchu przedsiębiorstwa lokale, w których przemysł jest wykonywany i badać zapasy.

Wgląd w księgi handlowe kontrybuenta dopuszczalny jest tylko wtedy, jeżeli on na to zezwoli.

§. 19.

Każda gmina jest obowiązaną organom, powołanym do wykonywania postanowień niniejszej ustawy, użyczyć na żądanie bezzwłocznie potrzebnej do ich urzędowania pomocy.

§. 20.

Osoby, podlegające opłacie szynkarskiej, które się dopuszczają przekroczenia postanowień, zawartych w §§. 1. do 19. niniejszej ustawy, i postanowień rozporządzenia wykonawczego, o ile niema zastosowania ogólny kodeks karny, ulegną karze pieniężnej od 2 K do 2.000 K, lub karze aresztu od 6 godzin do 3 tygodni.

Kara nie uwalnia od uiszczenia ukróconej ewentualnie opłaty szynkarskiej.

Osoby, wezwane w charakterze znawców lub dla dostarczenia wyjaśnień będą w razie niejawienia się bez podania powodu usprawiedliwiającego karane grzywną pieniężną od 2 K do 200 K, zaś grzywną do 2.000 K, jeżeli w tym charakterze występując, podały rozmyślnie nieprawdziwe szczegóły.

Członkowie Komisyj, nie należący do stanu urzędników państwowych, którzy mimo należytego zaproszenia bez podania powodu usprawiedliwiającego nieobecność na posiedzeniu się nie jawią, ulegną grzywnie od 2 K do 200 K; natomiast złamanie tajemnicy (§. 8) karane będzie grzywną od 100 K do 2.000 K.

Postępowanie karne ma się odbywać według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. kwietnia 1855 Dz. p. p. Nr. 61.

Karygodność czynności i zaniechań, ulegających karze na podstawie powyższych postanowień, przedawnia się po upływie roku.

Władze polityczne ściągają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96 kary pieniężne na korzyść ubogich tej gminy, w której obrębie zaszło przekroczenie.

Do członków Komisyj ze stanu urzędników państwowych należy w wypadkach, przewidzianych w ust. 4. niniejszego paragrafu, stosować obowiązujące przepisy służbowe.

§. 21.

Dla dokonania w należytym czasie wymiaru opłat szynkarskich na r. 1911 można będzie począwszy już od 1. lipca 1910 wydać na podstawie postanowień niniejszej ustawy zarządzenia, potrzebne do przygotowania tego wymiaru.

Art. II.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24 o poborze krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa przedłuża się pod warunkami w tej ustawie unormowanemi do 31. grudnia 1920.

Celem dalszego wzmocnienia skarbu krajowego i ze względu na uwolnienie konsumcyi piwa od ciężarów wskutek zniesienia prawa propinacyi podwyższa się wspomnianą opłatę krajową z wyłączeniem miast Lwowa i Krakowa począwszy od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1920 na 8 K od hektolitra. Gdyby jednakowoż dochód z opłaty od piwa po 8 K przekroczył w jednym roku kwotę 10 milionów K, natenczas ma nastąpić odpowiednie zniżenie wymiaru opłaty krajowej.

Art. III.

Z dochodu, uzyskanego z opłat pobieranych na mocy niniejszej ustawy (Art. I. i II.) przekazywać się będzie począwszy od roku 1911 tym miastom, którym przysługuje na ich obszarze z mocy ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u kr. Nr. 30 (§. 42) wyłączne prawo propinacyi do końca roku 1910, kwotę 1·5 miliona koron; rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, ustalonego osobną ustawą krajową.

Art. IV.

Rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu i Wydziałem krajowym.

Art. V.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.